

ИЗКУСТВОТО НА РУМЪНСКАТА ТРАДИЦИОННА БЛУЗА - ИЯ

Интервюто с Екатерина Хулеа е проведено от Роксана Бакъну

Екатерина Хулеа е занаятчия, колекционер, живо човешко съкровище, жена, обладана само от тръпката от работата и уважението към автентичните ценности. Тя е родена в село Одая Манолаче, окръг Галац в Румъния

Опазването на местните традиции заема важно място в националната култура. Как успяхте да създадете етнографския музей?

Идеята ми дойде през 2005 г., когато участвах в проект за опазване на народната носия, проект на Културен център „Долен Дунав“ в Галац. Бях част от изследователския екип на този проект за запазване на народната носия, характерна за нашия край. За една година чуках на много врати и събрах почти 100-годишни традиционни предмети. Повечето от безценните предмети са дарени на бъдещия музей. Сега този музей е гордостта на нашето село

Кога започна "голямото приключение"? Кога започнахте да създавате традиционни модели?

„Голямото приключение“ започнах като дете, когато се научих да шия на шевове, да бродирам, да се запознавам с традиционните елементи на нашите дрехи. От 2016 г. започнах да шия румънски традиционни блузи – “Ия”, които винаги са ме очаровали. Няма къща в моето село, където да не съм оставила своя отпечатък. Уших “Ия” и различни части от румънската традиционна носия, създадох различни модели или нещо за украса на къщата за учениците, които имах като техен учител. Уших над 200 “Ия” с различни модели.

Спечелила сте няколко награди за приноса си в опазването и предаването на ценностите на народната култура и опазването на нематериалното културно наследство на окръг Галац. Смятате ли, че това, което правите, е важно?

Много се гордея, че съм румънка, много се гордея, че работя тези традиционни блузи с бродерия и допринасям за поддържането на нашите народни традиции. Традиционната блуза с шевицата ни определя като народ, напомня ни за нашето минало и продължава историята на нашата нация. През 2021 г. файлът на ЮНЕСКО „Изкуството на традиционната блуза с бродерия Рамо (Altita) - елемент на културна идентичност в Румъния и Република Молдова“ е завършен и се застъпва за включване в Списъка на нематериалното културно наследство на човечеството.

Какви работни техники използвате, за да създадете „Ия“?

От проучването, което направих, разбрах, че всяка жена иска да носи нещо уникално. „Ия“ е изрязана във формата на кръст, изработена от лен, коноп, памук, домашно платно, разтопено платно. Ия е създавана от много поколения. За една блуза „Ия“ са използвани 10 работни техники, като: кръстосан бод, верижен бод, ела и др. и различен цвят в зависимост от района.

В зависимост от модела и избрания материал, мога да работя върху едно „Ия“ за период от две седмици до три месеца. Използвам разтопен плат и памук.

Създаването на „иа“ в човешкия живот е прекрасно нещо. Аз го нося сега, детето ми ще го носи утре, племенницата ми ще го носи, много поколения ще го носят. Историята ще говори за това. Ще бъде предмет на чест за всяко поколение.

Румънците се гордеят с народната си носия. Известни модни къщи бяха вдъхновени от него.

Известни художници увековечиха жената в „Ия“. Откъде дойде вдъхновението за създаване на специфичните шарки върху традиционната блуза с бродерия?

Румънките имаха много богато въображение. Жените винаги са се вдъхновявали от социалния живот, природата, космоса. Те са използвали флорални, геометрични, зооморфни елементи.

Когато се запознавате с автентични блузи „Ия“, може да видите, че това изкуство не е завършено. Смята се, че нищо направено от човека не е съвършено, съвършенството принадлежи на Бога.